

Літературно-мистецька панорама

Ада Роговцева на чернігівській сцені

Сімейну комедію «Соломон у спідниці» за п'єсою Людмили Улицької представила чернігівському глядачу видатна актриса Ада Роговцева. Тут вона грає головну роль веселої бабусі. Актриса продовжує радувати глядача своєю 80 років. Постановку вистави здійснила донька Ади Миколаївни Катерина Степанівна.

Андрій Бакіров відзначений премією імені Курбаса

Художній керівник обласного академічного українського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка, заслужений артист України відзначений премією імені Леся Курбаса. Щорічну премію Міністерство культури присудило йому за постановку в нашому театрі вистави «Вій. Докудрама» Наталії Ворожбит за мотивами повісті М. Гоголя.

Для учасників АТО та членів їхніх сімей — благодійні концерти

Ці два благодійні концерти відбулися в Чернігівському міському палаці культури за підтримки міського голови Владислава Атрошенка. 120 запрошень рада ветеранів АТО при міськраді передала волонтерам, родинам загиблих бійців, ветеранам АТО та військовим Чернігівського гарнізону.

У концерті взяли участь артистка Божена Дар і переможець телепроєкту «Битва хорів» та «Голос країни» Ростислав Кушин. Артисти часто бувають з виступами в зоні АТО.

Чернігівський піаніст отримав приз

Ілля Овчаренко брав участь у XVII міжнародному конкурсі «Piano Campus», що проходив у французькому місті Понтхауз. Серед учасників 16-річний Ілля був наймолодшим. Чернігівець отримав грошовий приз «Мазда Понтуаза» та запрошення на участь 2019 року в одному з найпрестижніших фестивалів Європи — «d'Auvers-sur-Oise».

Лауреати премії імені Леоніда Глібова

Цю премію заснували літературна спілка «Чернігів» і журнал «Літературний Чернігів» у 2002 році. Премія присуджується в номінаціях «поетика», «проза», «літературознавство», «краєзнавство», «мистецтво», «благодійна та громадська діяльність».

Журі визначило цьогорічних лауреатів. Ними стали:

поетеса, завідувачка кафедри Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Шевченка Олена Мамчич — за книгу поезії «Константа»;

письменник Олег Гончаренко (м. Мелітополь Запорізької області) — за роман «Я прошу Вас — живіть!»;

журналіст, письменник Микола Будлянський (Чернігів) — за краєзнавчі та художні твори про село, зокрема книгу «Час рікою пливе»;

меценат, громадський діяч Олександр Сенчик (с.мт Парафіївка Ічнянського району) — за благодійну, патріотичну та культурну діяльність;

соліст обласного філармонійного центру, заслужений артист України Володимир Гришин — за активну концертну діяльність, високохудожнє виконання українських народних пісень.

Урочисте нагородження лауреатів відбудеться традиційно в день народження Леоніда Глібова, 5 березня, о 15.00 в обласній бібліотеці ім. В. Короленка.

Акція «Подаруй бібліотеці книгу!»

В обласній бібліотеці ім. В. Короленка долучилися до міжнародної ініціативи «Подаруй бібліотеці книгу!». Першою відгукнулася на ініціативу Ніна Водницька — перекладачка, викладачка, волонтерка й керівник клубу «Polonicum» обласної бібліотеки, передавши книги з вивчення польської, німецької та англійської мов (9 ящиків, 301 примірник). Література отримана завдяки співпраці з бурмістром гміни Пільзно (Підкарпатське воєводство, Польща) Євою

Три сотні книг з Польщі. Ніна Водницька і директор обласної бібліотеки Інна Аліференко.

Голембовською та генеральним директором фабрики «Снежка-Україна» Марком Павлушем. Того дня фонд бібліотеки поповнили близько 600 книг.

«Стрітенські поетичні читання»

У літературно-меморіальному музеї М. Коцюбинського обласна організація Національної спілки письменників України, яку очолює Анна Арсенич-Баран, представила новий мистецький проєкт — «Стрітенські поетичні читання».

До участі запрошували всіх, кому подобається слухати або читати поезію, хто сам пише вірші.

Відкрив захід гурт «Калита» Чернігівського міського будинку культури. Вони представили фольклорне дійство до Масниці.

Виступали учасники літературної студії школи №20, читали вірші Анна Ланська, Тетяна Матюшкіна, Олена Мамчич, Ірина Кулаковська й багато інших авторів. Виступили також співак Микола Морозов, піаніст Іван Савченко, гітарист Ігор Савченко й виконавиця пісень Анастасія Овчаренко.

Лауреати премії імені Любові Забашти «Квіт папороті»

Їх відзначено у Прилуках, де встановлено цю літературно-мистецьку премію імені відомої землячки, української поетеси.

Звання «лауреат» удостоєний Володимир Мірчук за добірку фотографій. Звання «дипломант» здобула Анна Олексієнко за підбірку робіт з образотворчого мистецтва. II місце в цій самій номінації отримала Анастасія Коцюбинська, теж за доробок з образотворчого мистецтва. III місце у цій номінації посів колектив об'єднання «Сузір'я» рукодільниць Прилуцької гімназії № 5.

Розстріляне Відродження

Перший український футурист, поет Михайло Семенко

31 грудня 1892 року в с.Кибинці на Полтавщині народився Михайло Семенко — поет, дипломат, перший український футурист.

Походив з багатодітної родини. У чотири роки вчився читати й писати. Пізніше вчився грати на скрипці: спершу в Хоролі, а потім брав уроки в Києві. У Хоролі Михайло вступив до реального училища, а закінчив його в Кременчуці. Продовжив навчання в Петербурзі в психоневрологічному інституті. Вивчення психології та неврології там поєднувалося з викладанням філософії, природничих і гуманітарних наук. Паралельно з навчанням Михайло відвідував клас скрипки в консерваторії.

1913 року в київському видавництві «Відродження» вийшла збірка Семенка «Prelude», що за «символістські вірші» швидко отримала схвальні відгуки, зокрема Грицька Чупринки й Миколи Вороного. У Києві на початку 1914 року Михайло Семенко разом з художниками Василем Семенком (братом) і Павлом Ковжуном заснував перше футуристичне об'єднання. Усі учасники взяли собі екзотичні імена — Михайль, Базиль, Павль — і це переназвання згодом увійшло в моду серед українських футуристів. Перша українська трійка футуристів заклала друкарню «Кверо» (з лат. — «шукати»), звідки в лютому вийшли дві поетичні збірки Семенка-поета.

Михайло Семенко виступив проти перетворення образу Тараса Шевченка на культ. Він метафорично сплював «Кобзар», чим висловлював негативне ставлення до літературної традиції XIX століття, символом якої була поезія Т. Шевчен-

ка. На початку 20-х Семенко видав свою чергову збірку під назвою «Кобзар» і акомпонував Лесю Курбасу на скрипці, коли той читав уривки з Шевченкових «Гайдамаків». За кілька років поет мав стосунок до сценарію фільму про Кобзаря. Через Шевченка в нього виникали конфлікти з першою дружиною, а на пам'ятнику Кобзареві в Харкові зображена його маленька донька. Наприкінці 1920-х Семенко затіяв кампанію з реабілітації Кобзаря: мовляв, Шевченко — «жива людина, а не підмащені олією мощі».

У 1914 році М. Семенка мобілізували до війська, де він до 1917 року служив у Владивостоці солдатом телеграфічної роти царської армії. Під час служби зустрів свою майбутню дружину — Лідію Горенко із сім'ї переселенців з України. Закоханий поет цікавився мистецтвом Японії (купував гравюри й малюнки), складав власні музичні композиції, писав книжки — «П'єро здається» і «П'єро кохає», що були надруковані 1918 року.

У квітні 1918 року М. Семенко перебрався до Києва, де протягом двох років випустив дев'ять поетичних книг. Був заарештований денікінським режимом, але за два тижні батько визволив сина із в'язниці.

Михайло Семенко брав участь у підписанні Ризького мирного договору з поляками 1922 року в складі делегації новоствореної УСРР. Того самого року працював постійним головою в українському постійному представництві, тобто посольстві, в Москві.

Перебуваючи у Владивостоці, вступив до більшовицької партії, але в 1922-му через небажання возитися з перереєстрацією поет автоматично припинив там своє членство.

1922 року він працював у представництві УРСР у Москві.

З 1924 по 1927 рр. Семенко — головний редактор Одеської кіностудії і ВУФКУ, в 1925 р. — член редколегії «Журналу для

всіх». У 1926 р. був редактором фільму «Тарас Шевченко», а 1928 р. у складі делегації українських письменників їздив до Білорусії.

Під час роботи на Одеській кіностудії М. Семенко познайомився з актрисою Наталею Ужвій, з якою у 1926 р. у Харкові одружився, це був його другий шлюб.

Після завершення одеського періоду М. Семенко заснував організацію «Бумеранг» і журнал «Нова генерація», які стали на пік відомої літературної дискусії. Перший номер часопису видали в Харкові в жовтні 1927 року. У ньому публікували статті про кіно, театр, живопис, фотомистецтво та архітектуру. Деякі публікації мали резюме іноземними мовами, часом заголовки й підзаголовки теж дублювали французькою, німецькою, англійською й навіть мовою есперанто. Багато було перекладних матеріалів, оглядів, що висвітлювали напрями й постаті письменників на Заході. Тож журнал не замикався на футуризм. «Нову генерацію» було самоліквідовано 1932 року, та основне ядро увійшло до Спілки радянських письменників України.

26 квітня 1937 року в Києві Михайла Семенка заарештували, звинувативши в тому, що він бере участь в Українській фашистській націоналістичній терористичній організації, якої насправді ніколи не існувало, а також у плануванні терористичного акту на 1 травня 1937 року. Під тортурами М.Семенко зізнався у «злочинах». 23 жовтня йому оголосили смертний вирок через розстріл. 24 жовтня вирок виконали в одній з київських в'язниць, до справи долучили довідку про виконання вироку. Першому українському футуристу було 45 років.

Імовірно, його поховано на території теперішнього Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили», де існував об'єкт спеціального призначення НКВС і відбувалися масові захоронення розстріляних і закатованих осіб тих років.

Словник Михайля Семенка

- Алергити
- Безумити
- Веснити
- Громомовний
- Душорозірваний
- Еротити
- Жемчужити
- Заогнити
- Ілюзити
- Коханно
- Лютобіль
- Маніяково
- Надзвичайнити
- Омайнірдений
- П'єдесталитися
- Сонцекров
- Трояндно
- Уайльдно
- Фантазоцирк
- Хрещатикуючи
- Цвяхко
- Червоноплямитися
- Шоколадитися
- Щоглити

Леся БОНДАРУК,
Український інститут національної пам'яті

Але хто мені заперечить
перевернути світ?
Місяця стягнуть і дати
березової каші
зорі віддати дітям — хай
граються,
барви, що кричать весняно —
служниці
Маші
Хай би одягла на себе всі оті
розкоші!
Тоді б, певно, Петька покохав
її, скільки б
було сили.
А то ходиш цим балаганом
що звуть —
природа,
й молиш: о, хоч би вже тебе
чорти вхопили!
1914. Київ.

Виклик

Гей ти найвищим визнаний
стій
виходь з найсумнішим
і вигнаним
на бій!

За далеку царівну в мрях
обгануту —
за любов!
Нас може примирити віками
прагнута
кров.

Поезії Михайля Семенка

Бажання

Чому не можна перевернути
світ?
Щоб поставити все догори
ногами?
Це було б краще. По-своєму
перетворити
а то тільки ходиш, розводячи
руками.

Осінь

Осінь похмура йде
хмари дощі тумани
осінь у серце веде
смуток нежданий.
Холод суне німий
в душу сповзає мла —
осінь! серпанок густий
ти принесла.
Ради не дам собі
в серці моїм мовчання
спогад ридас в журбі —
давнє кохання.
1913. Київ.